

Говорун Надія Петрівна
govorunnadiya@gmail.com

Науковий керівник:
Мельниченко А. А., к. філос. н., доц.
ФСП КПІ ім. Ігоря Сікорського

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЄЮ В УМОВАХ РОЗВИТКУ РИНКУ ЗЕМЕЛЬ

Однією із значущих подій для України стала передача основної частини державних земель у власність громад. Ця подія надала змогу територіальним громадам самостійно вирішувати низку важливих питань в інтересах мешканців громад, що надає змогу забезпечити ефективне управління земельними ресурсами як основного елементу сталого економічного розвитку, винайти найкращі похідні шляхи її реалізації, що призведе до покращення надходжень до своїх бюджетів. Заради справедливості вкажемо, що цей механізм ще не показав однозначної ефективності.

Законодавче вирішення питання відкриття ринку земель в Україні викликали до життя науково-практичні розробки щодо широкого спектру питань, пов'язаних з формуванням ефективних систем управління територіями. Одним із актуальних напрямів таких розробок виступає формалізація і впровадження механізмів управління територією об'єднаних територіальних громад.

На думку Куракової Л.Г. та Гуліченкової О.М., із запровадженням комплексного просторового планування розвитку територій, згідно з Законом України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо планування використання земель», який набув чинності 24.07.2021, об'єднані територіальні громади отримали новий комплексний інструмент управління територією. Безумовною перевагою його є врахування ресурсних можливостей території ОТГ, що забезпечить в першу чергу реалістичність цілей комплексного просторового планування розвитку територій з орієнтацією на сталий розвиток, і в подальшому сприятиме ефективній реалізації програм соціально-економічного розвитку, а також інвестиційних програм та проектів [1].

12 червня 2020 року Кабінет Міністрів України прийняв 24 розпорядження щодо визначення адміністративних центрів та затвердження територій громад.

Станом на жовтень 2021 р., в Україні функціонувало 1470 територіальних громад (410 міських; 433 селищних; 627 сільських) [2].

Необхідною передумовою ефективного функціонування комплексного просторового планування розвитку територій є перш за все проведення повної інвентаризації, а саме: якісного збору даних та аналіз всіх земель на території громади, формування електронної бази даних, створення власних геопорталів. Передбачено, що відповідно до Закону України від 17.06.2020 р. № 711-IX, який набрав чинності 24.07.2021 р., дані комплексного плану просторового розвитку громад будуть опубліковані у відкритому доступі на геопорталах громад, національному геопорталі та інших геопорталах, які оберє громада. На розробку таких планів передбачається виділення субвенції з Держбюджету.

Однією з ключових умов ефективного проведення земельної реформи постає актуалізація потенціалу цифровізації процесів управління. У цій царині цифрова трансформація управління територією передбачає функціонування електронного державного реєстру землі [4].

На даний час в Україні функціонує інформаційна платформа GEOPORTALUA, що є важливим геоінформаційним ресурсом і найбільшим архівом геоданих на території України. На думку багатьох дослідників та практиків сфери управління, даний портал має потенціал виступати каталізатором впровадження і використання геоінформаційних систем в органах управління різних рівнів [3]. Це у свою чергу вимагає відповідних компетентностей від державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Наприклад, програма підготовки фахівців на бакалаврському рівні за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» в КПІ імені Ігоря Сікорського передбачає викладання дисципліни геоінформаційні системи.

У цих умовах набуває актуальності розробка системи інформаційної підтримки, впровадження відповідних програм навчання і підвищення кваліфікації в сфері управління територією в умовах ринку земель. Досить відчутною і необхідною є інформаційна підтримка цього процесу з боку Міністерства аграрної політики та продовольства України, Міністерства розвитку громад та територій України та міжнародних організацій (Світового банку, USAID та ін.). Наприклад, від серпня 2018 р. у Київській області започатковано реалізацію програми Світового банку «Підтримка прозорого управління земельними ресурсами в Україні», а Білоцерківський район обрано пілотним у даному проекті. На додачу, під егідою Міністерства аграрної політики та продовольства України та Міністерства розвитку громад та територій України розроблено поради та рекомендації фахівців громадам

стосовно основних кроків в управлінні своєю територією [5], серед яких особливо наголошується на: зібранні та оприлюдненні даних про земельні ресурси громад; зареєструвати право власності громади на земельні ділянки. Першочергово громадам варто здійснити реєстрацію права комунальної власності на земельні ділянки; проявити піклування про довкілля та охорону об'єктів культурної спадщини; мати чітке планування використання земель; визначити потенціал земель для залучення інвесторів; розробити та оприлюднити карту-схему перспективного використання й охорони земель громади.

Список використаних джерел:

1. Куракова Л.Г., Гуліченкова О.М. Просторове планування території ОТГ, в тому числі перспективи використання земель сільськогосподарського призначення. Управління та раціональне використання земельних ресурсів в новостворених територіальних громадах: проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Херсон, 04-05 березня 2021 р.) Херсон, 2021. с.152-156.
2. Моніторинг реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Міністерство розвитку громад та територій України. 2021. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/755/07.10.2021.pdf> (дата звернення: 06.11.2021)
3. Офіційний сайт GEOPORTALUA. URL: <https://geoportalua.com/ua/about> (дата звернення: 06.11.2021)
4. Публічна кадастрова карта України. URL: <https://map.land.gov.ua/> (дата звернення: 06.11.2021)
5. Як громадам управляти своєю територією в умовах ринку земель: 7 важливих кроків. Міністерство аграрної політики та продовольства України та ін. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/743/zemreforma-4.pdf> (дата звернення: 06.11.2021)